

Βρυξέλλες, 6 Δεκεμβρίου 2016
(OR. en)

15314/16

ECOFIN 1169	EDUC 420
CODEC 1837	SOC 781
POLGEN 162	EMPL 527
COMPET 650	EF 381
RECH 346	AGRI 660
ENER 433	TELECOM 274
TRANS 488	UEM 403
ENV 778	JAI 1063

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

Θέμα: Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την εξάλειψη των εμποδίων στις επενδύσεις τα οποία εντοπίστηκαν στα πλαίσια του τρίτου πυλώνα του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο κατά την 3506η σύνοδό του, που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες την 6η Δεκεμβρίου 2016.

Συμπεράσματα του Συμβουλίου

σχετικά με την εξάλειψη των εμποδίων στις επενδύσεις τα οποία εντοπίστηκαν στα πλαίσια του τρίτου πυλώνα του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη

Το Συμβούλιο (Οικονομικά και Δημοσιονομικά Θέματα) ενέκρινε τα κατωτέρω συμπεράσματα:

Ορισμένες θετικές εξελίξεις που σημειώθηκαν στην ΕΕ από την έναρξη της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης σηματοδοτούν την ανθεκτικότητα και την ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας. Οι οικονομίες όλων των κρατών μελών είναι σε αυξητική τροχιά, οι επενδύσεις έχουν αρχίσει να ανακάμπτουν και έχουν δημιουργηθεί 8 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας από το 2013 και μετά. Ωστόσο, από την έναρξη της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, το επίπεδο των επενδύσεων στην ΕΕ έχει μειωθεί σημαντικά. Εξ αιτίας αυτής της μείωσης παρεμποδίζονται η οικονομική ανάκαμψη, η δημιουργία θέσεων απασχόλησης, η μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα. Στο πλαίσιο αυτό, το επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη που υπεβλήθη τον Νοέμβριο του 2014 αποσκοπεί στην αντιμετώπιση του χαμηλού επιπέδου επενδύσεων μέσω τριών αλληλοενισχυόμενων αξόνων: κινητοποίηση της ιδιωτικής χρηματοδότησης για τις επενδύσεις· στοχοθετημένες πρωτοβουλίες που θα εξασφαλίζουν ότι οι επενδύσεις καταλήγουν στην πραγματική οικονομία και βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος με την άρση των τομεακών και άλλων εμποδίων στις επενδύσεις.

Στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) αναμένεται να έχει ήδη κινητοποιήσει συνολική επένδυση ύψους 154 δισ. ευρώ. Ο ευρωπαϊκός κόμβος επενδυτικών συμβουλών, που αποτελεί το δεύτερο πυλώνα, μαζί με την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων, δραστηριοποιείται από τον Σεπτέμβριο του 2015 και παρέχει συμβουλές για έργα στην πλειονότητα των κρατών μελών. Επιπλέον, το Συμβούλιο ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ τη συνολική ζήτηση ως μοχλό επενδύσεων και ΘΕΩΡΕΙ ότι, για την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού των ευκαιριών που προσφέρονται από το επενδυτικό σχέδιο και για να κινητοποιηθεί όλο το πολλαπλασιαστικό του αποτέλεσμα, είναι ζωτικής σημασίας η λήψη σχετικών και ενδεδειγμένων μέτρων, συμπεριλαμβανομένων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για την άρση των εμποδίων στις επενδύσεις στο πλαίσιο του λεγόμενου «τρίτου πυλώνα» του σχεδίου. Αυτό απαιτεί εφαρμογή φιλόδοξου προγράμματος για περαιτέρω ενίσχυση της ενιαίας αγοράς, μεγαλύτερη κανονιστική προβλεψιμότητα και άρση των εναπομενόντων εμποδίων στις επενδύσεις μέσω συνδυασμένων δράσεων σε επίπεδο ΕΕ και σε επίπεδο κρατών μελών. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο ΕΞΑΙΡΕΙ τις εργασίες της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής, σε συνεργασία με τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για τον εντοπισμό των εμποδίων στις επενδύσεις.

Το Συμβούλιο ΤONIZEI ότι η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς είναι ουσιαστικής σημασίας για την υλοποίηση και την επιτυχία των στόχων του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη. Η Ευρώπη χρειάζεται ένα προβλέψιμο ρυθμιστικό περιβάλλον που να μειώνει τις διοικητικές επιβαρύνσεις και να ενθαρρύνει τις επενδύσεις και πρέπει να δραστηριοποιηθεί για να διαμορφώσει αυτές τις συνθήκες. Η ύπαρξη ευνοϊκών συνθηκών πλαισίωσης για τις επιχειρήσεις στο σύνολο της ενιαίας αγοράς είναι ουσιώδους σημασίας για την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού των επενδύσεων. Για τον σκοπό αυτόν, το Συμβούλιο ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΤΗΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ για τις προσπάθειες της Επιτροπής να βελτιώσει το ευρωπαϊκό επενδυτικό περιβάλλον και να διευκολύνει τη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας και ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να συνεχίσει τις προσπάθειες αυτές στο πλαίσιο της Ενεργειακής Ένωσης, της Ένωσης Κεφαλαιαγορών, της Στρατηγικής για μια ενιαία αγορά αγαθών και υπηρεσιών, της Στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά, του Θεματολογίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας, καθώς και της Δέσμης μέτρων για την κυκλική οικονομία. Το Συμβούλιο ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ τη νομοθετική πρόταση της Επιτροπής για την τροποποίηση της οδηγίας 2012/30/ΕΕ σχετικά με τις διαδικασίες αφερεγγυότητας η οποία θα αξιολογηθεί κατά προτεραιότητα.

Το Συμβούλιο ΤONIZEI ότι η περαιτέρω πρόοδος προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης των επενδύσεων στην Ευρώπη, και η επιτυχία του επενδυτικού σχεδίου εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για την αντιμετώπιση των εμποδίων στις επενδύσεις που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα, αλλά, όπως επισήμανε το Συμβούλιο τον Ιούλιο του 2016, η πρόοδος για τη βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος είναι μέχρι στιγμής ανεπαρκής.

Λαμβανομένων υπόψη των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί έως σήμερα, το Συμβούλιο ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ τα ακόλουθα συγκεκριμένα εμπόδια για τις επενδύσεις:

- Τα πιο συχνά εμπόδια για τις επενδύσεις σχετίζονται, για παράδειγμα, με το δυσμενές επιχειρηματικό περιβάλλον, την αναποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης, τις συχνές κανονιστικές αλλαγές, το μέγεθος και τη δομή της αγοράς και τις μεγάλες διοικητικές και κανονιστικές επιβαρύνσεις στον τομέα αυτόν. Σε ορισμένες χώρες, η πρόσβαση σε χρηματοδότηση ιδίως για τις ΜΜΕ, τα πολύπλοκα φορολογικά συστήματα και/ή το υψηλό επίπεδο φορολόγησης του κεφαλαίου, οι στρεβλώσεις στις αγορές προϊόντων και εργασίας, και οι αδυναμίες των πλαισίων έρευνας και καινοτομίας μπορούν επίσης να παρεμποδίσουν τις επενδύσεις.

- **Επενδύσεις στις επιχειρήσεις δικτύων:** Οι συνδυασμένες επενδύσεις στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών αποτελούν κατά μέσο όρο περίπου το 3% του ΑΕΠ για την ΕΕ των 28. Ενώ συχνά είναι τομεακού χαρακτήρα, υπάρχουν σημαντικές και αυξανόμενες συνέργειες μεταξύ των δικτύων σε διάφορους τομείς που επηρεάζουν τη δυναμική της αγοράς με νέες χρήσεις για υποδομές και απαιτούν αλλαγές στα επιχειρηματικά μοντέλα. Στον τομέα της ενέργειας, οι νέες υπηρεσίες βασίζονται σε φορείς εκμετάλλευσης με ηγετική θέση στις ταχείες και ακριβείς τηλεπικοινωνίες προκειμένου να επενδύσουν σε έργα ευρυζωνικής υποδομής. Στον τομέα των μεταφορών αναπτύσσονται νέες υπηρεσίες που βασίζονται στην ποιότητα των υποδομών ηλεκτρικής ενέργειας και τις προηγμένες τηλεπικοινωνίες.
- Μολονότι συναντώνται διαφορές ανά την ΕΕ, στα σημαντικά εμπόδια που παρακωλύουν τις επενδύσεις περιλαμβάνονται η έλλειψη διασύνδεσης των δικτύων στο σύνολο της ΕΕ, η πολυπλοκότητα και η μεγάλη επιβάρυνση εντός του ρυθμιστικού πλαισίου, οι χρονοβόρες διαδικασίες έκδοσης αδειών, η έλλειψη διαδικασιών διαγωνισμού που συχνά περιορίζει την πλήρη αξιοποίηση των δημόσιων συμβάσεων, και οι υπερβάσεις των προθεσμιών λόγω περιττών χρονοβόρων νομικών και διοικητικών διαδικασιών.
- **Στις αγορές ενέργειας,** οι συνεπείς ενδείξεις τιμολόγησης είναι σημαντικές για την αποτελεσματική χρηματοδότηση επενδύσεων με βάση την αγορά. Κάθε δημόσια παρέμβαση θα πρέπει να επιδιώκει την ελαχιστοποίηση των κανονιστικών στρεβλώσεων και να αντιμετωπίζει τα μη εναρμονισμένα κίνητρα. Πρέπει δε να σχεδιαστούν μηχανισμοί για τη στήριξη της μετάβασης προς την οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με τρόπο που να διασφαλίζει την περιβαλλοντική, κοινωνική και φορολογική βιωσιμότητα προϊόντος του χρόνου.
- **Επενδύσεις σε ενεργειακή απόδοση και επενδύσεις του οικιστικού τομέα σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας:** τα νοικοκυριά μπορεί να αντιμετωπίζουν συγκεκριμένους περιορισμούς που οδηγούν σε μη βέλτιστες επενδυτικές αποφάσεις μακροπρόθεσμα. Σε αυτούς μπορεί να περιλαμβάνεται η έλλειψη επίγνωσης του πραγματικού κόστους και της απόδοσης της επένδυσης, καθώς δεν υπάρχει χρονική αντιστοιχία. Τα νοικοκυριά ενδέχεται επίσης να αντιμετωπίζουν περιορισμένη πρόσβαση στην χρηματοδότηση, ενώ υφίσταται ανάγκη για οικονομικά προσιτά χρηματοδοτικά προϊόντα ως κίνητρο προς τους καταναλωτές, ιδίως τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος, για παράδειγμα μέσω λύσεων μεγάλης κλίμακας ή συλλογικών λύσεων, χωρίς να παραγνωρίζεται το προφίλ κινδύνου τους. Οι επενδύσεις είναι συνήθως μικρές και συχνά εξετάζονται μόνο στο πλαίσιο περιοδικών σχεδίων ανακαίνισης. Στην περίπτωση των αγορών ενοικίασης, τα κίνητρα μπορούν να κατανομηθούν μεταξύ ιδιοκτητών και ενοικιαστών των κατοικιών.

- **Επενδύσεις για την ψηφιακή οικονομία:** οι επενδύσεις σε ψηφιακές υλικές υποδομές είναι θεμελιώδεις προκειμένου η ΕΕ να επωφεληθεί από το κύμα καινοτομίας που προσφέρει η ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας και να εξακολουθήσει να είναι ανταγωνιστική. Ωστόσο, οι επενδύσεις αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια. Οι δαπάνες εγκατάστασης των ευρυζωνικών δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας είναι μεγάλες και ενίοτε δεν είναι εμπορικά βιώσιμες στις πιο αραιοκατοικημένες περιοχές. Η οδηγία 2014/61/ΕΕ, που αποσκοπεί να συμβάλει στη μείωση αυτών των δαπανών, δεν έχει ακόμη μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο ούτε εφαρμοστεί στα περισσότερα κράτη μέλη. Ταχύτερες και αποτελεσματικότερες διοικητικές διαδικασίες θα συμβάλουν επίσης στη μείωση των δαπανών. Οι αγορές είναι συχνά εθνικές και, ως εκ τούτου, το κόστος διατηρείται υψηλό με ενδεχόμενο να παρεμποδίζεται η επίτευξη οικονομιών κλίμακας. Η αβεβαιότητα ως προς τη βραχυπρόθεσμη αφομοίωση της ευρυζωνικότητας πολύ υψηλής χωρητικότητας συνεπάγεται χαμηλά αναμενόμενα έσοδα σε σχέση με τις επενδυτικές δαπάνες και λειτουργεί ως τροχοπέδη για τις επενδύσεις. Σε ορισμένες χώρες υφίστανται και άλλα εμπόδια εκτός εκείνων που συνδέονται με τις υλικές υποδομές, όπως η έλλειψη εμπιστοσύνης όσον αφορά την ασφάλεια των ψηφιακών συστημάτων και οι ανεπαρκείς ψηφιακές δεξιότητες στρωμάτων του πληθυσμού.
- **Η χρήση συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ):** Οι συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα μπορούν, όταν χρησιμοποιούνται κατάλληλα, να αποτελέσουν παράγοντα διευκόλυνσης για συγκεκριμένα είδη επενδύσεων και να προσφέρουν έναν εναλλακτικό τρόπο παροχής δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών. Ως μακροπρόθεσμες συμβατικές υποχρεώσεις απαιτούν, ωστόσο, ισχυρή και σταθερή δέσμευση από τους εταίρους του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα και αποτελούν πιθανή πηγή κινδύνου για τα δημόσια οικονομικά. Η χρήση τους συχνά παρεμποδίζεται από τις δυσμενείς βασικές συνθήκες, όπως η έλλειψη διοικητικών πόρων, το ασταθές και αναποτελεσματικό ρυθμιστικό πλαίσιο και η έλλειψη πολιτικής βούλησης για μακροπρόθεσμες επενδύσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα κεφάλαια της ΕΕ μπορούν να συμβάλουν στη χρηματοδότηση των ΣΔΙΤ και οι πρόσφατες αλλαγές στους κανονισμούς αναμένεται να διευκολύνουν τον συνδυασμό των πόρων της ΕΕ και των ΣΔΙΤ.
- **Πλαίσια αφερεγγυότητας:** Η εύρυθμη λειτουργία των πλαισίων αφερεγγυότητας ωφελεί την οικονομική ανάπτυξη και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Η σαφήνεια στους κανόνες για τις διασυνοριακές διαδικασίες μπορούν να συμβάλουν στις διασυνοριακές επενδύσεις, καθώς και η μείωση των διαφορών στα συστήματα αφερεγγυότητας μεταξύ των χωρών. Τα καθεστώτα αφερεγγυότητας διαφέρουν σημαντικά ανά την ΕΕ, ως προς τη διάρκεια και το κόστος των διαδικασιών, την προβλεψιμότητα και τη διαφάνεια, την παροχή δεύτερης ευκαιρίας για τους επιχειρηματίες και τους καταναλωτές και τη δυνατότητα αναδιάρθρωσης του χρέους.

- Στα σημαντικά εμπόδια που προκύπτουν από τα ανεπαρκή πλαίσια αφερεγγυότητας ενδεχομένως περιλαμβάνονται τα μικρά ποσοστά ανάκτησης για τους πιστωτές, έτι δε και τους ενέγγυους πιστωτές, η ενδεχόμενη χρήση της κατάταξης προτεραιότητας των πιστωτών, και η έλλειψη πραγματικών και αποτελεσματικών διαδικασιών αναδιάρθρωσης. Στις κατάλληλες συνοδευτικές πολιτικές που θα συμβάλουν στην αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων από τα αποτελεσματικά πλαίσια αφερεγγυότητας περιλαμβάνονται η εξυγίανση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, μεταξύ άλλων μέσω της δημιουργίας δευτερογενούς αγοράς, σε εθνικό επίπεδο, και κατάλληλες πολιτικές φορολογίας και προληπτικής εποπτείας που θα εξασφαλίζουν την αποτελεσματική απομάκρυνση του επισφαλούς χρέους.
- Εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές δυνατότητες για περαιτέρω προαγωγή **των συνεργειών και των συμπληρωματικότητων μεταξύ των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ** για την υποστήριξη του συνδυασμού πόρων για έργα υποδομής. Η κανονιστική πολυπλοκότητα και τα διοικητικά εμπόδια για τη χρησιμοποίηση των κεφαλαίων της ΕΕ είναι δυνατόν να μειωθούν μέσω των βασικών αρχών της απλούστευσης και της τυποποίησης των διαδικασιών, του συνδυασμού μέσων και της συγκέντρωσης των πόρων ανεξαρτήτως της προέλευσής τους.

Το Συμβούλιο ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ τα εμπόδια για τις επενδύσεις που εντοπίστηκαν από τις εργασίες αυτές και ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να εξετάσει αυτές τις διαπιστώσεις και να τις μετουσιώσει σε περαιτέρω σχέδιο συστάσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ΚΑΛΕΙ δε τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν πλήρως τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Συμβουλίου για το 2016 που εκδίδονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και ιδίως εκείνες οι οποίες εντοπίζουν τα επενδυτικά εμπόδια.

Το Συμβούλιο ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ την ανάγκη να συνεχιστούν οι εργασίες για τον εντοπισμό των εμποδίων στις επενδύσεις και ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής να συνεχίσει τις θεματικές εργασίες της ώστε να προσδιοριστούν περαιτέρω τα επενδυτικά εμπόδια και οι βέλτιστες πρακτικές στις πολιτικές για την αντιμετώπισή τους. Επιπλέον, το Συμβούλιο ΚΑΛΕΙ την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων να συμπληρώσει το έργο της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής με τα πορίσματά της όσον αφορά τα εμπόδια και τις δυσχέρειες για τις επενδύσεις που εντοπίστηκαν κατά τη διενέργεια των δραστηριοτήτων της με βάση την αγορά, ιδίως στο πλαίσιο του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη.